

Наша П'ЯТНИЦЯ, 2 листопада '18 ГРОМАДА

Кабінет міністрів розпочне монетизацію субсидій у січні 2019-го. Її проведуть у кілька етапів і планують завершити до осені. Про це повідомив прем'єр-міністр Володимир Гройсман. «Розпочинаємо 1 січня. Це дуже серйозний процес, який відбуватиметься вперше. Частині, а це 1 млн 300 тис. домогосподарств, ми вже виплачуємо з економічних коштів... Наступний етап – переведення усіх на особові рахунки. Саме туди будемо направляти доплату держави за сплату житлово-комунальних послуг, а уже звідти кошти мають потрапляти до теплопостачальників та інших надавачів комунальних послуг», – розповів Гройсман. За його словами, впровадження монетизації необхідне, щоб прибрати будь-які зловживання в системі субсидій.

Уряд також затвердив порядок надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду всіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах.

Гостинець захисникам

Черговий гостинець військовослужбовцям, які воюють на Донбасі, передали минулого тижня жителі Катеринівки та обзнівський монастир. Серед відправлених ними речей – домашня консервація, картопля,

капуста, томатний сік, теплий одяг.

Волонтерська група Павла Кучеренка, яка відвезла ці речі воїнам, висловлює подяку усім, хто відгукнувся на заклик допомогти армії.

Газ дорожчатиме ще

Кабінет міністрів оприлюднив постанову, яка передбачає зростання ціни на природний газ для населення у три етапи до 2020 року.

З 1 листопада тисяча кубометрів газу коштуватиме 8550 гривень. Наступне подорожчання відбудеться 1 травня 2019 року, коли ціна на газ підніметься до 9850 гривень за тисячу кубометрів.

З 1 січня 2020 року тисяча кубометрів цього палива коштуватиме більше 12300 гривень.

Нагадаємо, урядовці виправдовують подорожчання газу тим, що це є головною вимогою Міжнародного валютного фонду, який має дати Україні черговий кредит (мовляв, він хоче, щоб населення нашої країни платило за газ за європейськими цінами).

Доставлятиме пенсії й надалі

Прем'єр-міністр Володимир Гройсман обіцяє, що «Укрпошта» не припинить доставляти пенсії. «Менеджмент «Укрпошти» не повинен брати людей у заручники своїх управлінських рішень», – сказав прем'єр-

міністр, коментуючи інформацію про можливість закриття (з метою економії коштів) кількох тисяч відділень компанії. Гройсман запевнив, що не допустить такої ситуації. Про це повідомила прес-служба уряду.

Жертви тихого полювання

Десять діб боролися медики за життя 13-літньої школярки із Світловодського району, яка

14 жовтня поласувала дикорослими грибами, та їхні зусилля виявилися марними. Дитина померла у реанімаційному відділенні обласної лікарні. Нинішнього року це вже друга жертва так званого тихого полювання на Кіровоградщині. Незадовго до цього померла від отруєння грибами 53-річна жителька села Суботці Знамянського району.

Коли придуть морози

Наприкінці листопада в Україну придуть відчутні морози, а ось значного снігопаду слід очікувати ближче до Нового року.

Про це розповів відомий народний синоптик Леонід Горбань. «Із 7 по 9 листопада очікується від 1 до 2 градусів морозу і мокрий сніг з дощем. 11–14 числа – від 0 до 2 градусів морозу, з 14 по 16 буде плюсова температура до 4 гра-

дусів. Потім знову очікується мінусова температура до 3 градусів морозу. З 20 по 23 листопада плюсова температура, і з 23 по 27 число морози посиляться, температура по Україні знизиться до -5, можливо, -8 градусів. У цей період дощ зі снігом може затриматися», – спрогнозував Горбань. За його словами, подібні погодні умови очікуються і в грудні.

Спасибі за роботу

Дякуємо працівникам комунального підприємства Катеринівської сільської ради «Обрій», яке очолює Ігор Вітряченко, за добру роботу. Завдяки їм наша вулиця, як і вся Катеринівка, – благоустроєна, завжди прибрано. Окреме спасибі – водію сміттєвоза Олександрові Желовнікову, дуже добросовісному.

Бажаємо усім міцного здоров'я, благополуччя, успіхів!

Жителі вулиці Садової, с. Катеринівка

Лік перемогам відкрито!

Учителька англійської мови Наталія Лось та учениця Юля Кваша (катеринівський корпус ліцею) стали переможцями обласного конкурсу, присвяченого 100-річчю з дня народження видатного педагога Василя Сухомлинського. Досліджуючи можливість використання казок Василя Сухомлинського на початковому етапі вивчення англійської мови, вчителька та учениця розробили методичні рекомендації та спільно переклали на англійську відому казку педагога «Сорока-Білобока».

Жюрі конкурсу визнало роботу Наталії Лось та Юлії Кваши найкращою та нагородило їх дипломами. Вітаючи їх з перемогою, «Наша громада» поцікавилася, про що вони мріють.

– Я мрію про лінгфонний кабінет, – сказала Наталія Володимирівна. – Я й зараз не можу скаржитися на умови викладання, але наявність такого кабінету поліпшить ефективність вивчення англійської мови, що дуже важливо для нинішніх дітей.

А ось Юля, незважаючи на непогане знання англійської, хоче присвятити своє життя лікуванню хворих, тому, сказала, після школи вступатиме до медичного навчального закладу.

Отже, лік перемогам вихованців Катеринівського ліцею «Нова школа» в новому навчальному році відкрито. Чекаємо на нові успішні виступи в конкурсах та на олімпіадах.

«У мене були хороші наставники»

Знахідкою для підприємства називає Сергія Петрова Павло Іщенко, заступник начальника рудника з автотранспорту ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

– Сергій – автослюсар високого класу, – хвалить Петрова Іщенко. – Він добре розбирається у двигун, і трансмісію. Несправності Петров визначає навіть за звуком двигуна. Ремонтє машини він швидко і якісно. Після капітального ремонту, зробленого ним, машина заводиться як новенька – досить половини оберта ключа. Петров і водіям, буває, вказує на недоліки в експлуатації техніки. А як лагодить машину, водій тільки подає йому інструменти – як асистент хірургові.

– Я теж, коли був молодим, подавав ключі та молотки старшим, досвідченішим, – каже Сергій Петров, трохи зніяковілий від похвал з боку начальства. Інтерв'ю давати він явно не звик, тож автору цих рядків доводиться проявляти дива комунікабельності, аби з'ясувати, яким був шлях Петрова до вершин автослюсарської майстерності.

Виявляється, Сергій у вісімдесятих роках минулого століття закінчив кіровоградське ПТУ №6, вивчився там на токаря-револьверника.

– Ні, до револьверів ця спеці-

альність не має ніякого стосунку, – пояснив чоловік. – Це верстати такі – токарно-револьверні. Вони застосовуються при виготовленні деталей складної конфігурації. Після ПТУ я працював на чавуноливарному заводі. З 1991 року – тут, у майстернях рудника.

Як розповів Сергій Петров далі, на гірничому підприємстві він спершу трудився токарем, у ті часи при ремонтах кар'єрної техніки багато деталей треба було виточувати. Точарював разом з професіоналами – Воло-

кількох останніх десятиліть, Петров відповідає:

– Двигуни на КраЗах майже не змінилися з того часу, коли ці машини випускалися з дерев'яними кабінами. До речі, один такий КраЗа у нас ще є. А от ходова частина на теперішніх КраЗах – якісніша, ніж колись.

Згадавши, що колись у нашій країні на підприємствах дуже поширеним був раціоналізаторський рух, автор цих рядків запитав у Павла Іщенка, чи є такі «кулібіни» в підпорядкованому йому автогосподарстві.

– Є, – запевнив Іщенко. – Наші хлопці регулярно впроваджують в життя власні ідеї, спрямовані на полегшення ремонтних робіт, на підвищення ефективності техніки. Наприклад, Петров недавно виточив пристосування для внутрішнього розточування втулки підйомного механізму кузова. Але листів з рацпропозиціями ми виробникам техніки ми вже не шлемо.

Віктор КРУПСЬКИЙ

Об'єднувалися в сільгоспкооперативи, знищували ховрахів, таврували «наймитів буржуазії»

Навесні 1923 року в Лелеківській волості було два сільськогосподарських кооперативи, в тому числі в Грузькому. Про це повідомила на початку березня 1923-го газета «Червоний шлях» («Красный путь»), яка видавалася в Єлисаветграді окружним комітетом ВКП(б).

«Тяга населення в кооперативи возрастает», – запевнялося в газеті. Це твердження, судячи з усього, мало підстави. На думку істориків нового часу (зокрема Сергія Кульчицького), продуктивність сільгоспкооперативів на початку 1920-х була високою. Але, на думку того ж Кульчицького, сільгоспкооперація задумувалася радянським урядом як школа колективізму, тобто була передумовою насильницької колективізації сільського господарства.

У випуску «Червоного шляху» за 15 травня 1923 року повідомлено про «значительное ухудшение здоровья тов. Ленина». Існує версія, що напад, який спіткав вождя 6 травня того року, перетворив його на розумового інваліда. Помер Ленін 21 січня 1924-го.

Писав «Червоний шлях» навесні 1923 року також про боротьбу із самогонуванням, ховрахи та «релігійний дурманом». В одній із заміток зазначається, що самогонники, налякані санкціями, «боятся варить хороший самогон» і виготовляють казна-що. Мовляв, бурду не шкода втратити, якщо нагрнуть представники влади.

Що стосується ховрахів, газета опублікувала постанову окремуправління, якою знищувати цих гризунів було зобов'язано селян. Повідомлялося, що ті, звітуючи про боротьбу з ховрахи, приносили в сільради лапки вбитих гризунів.

Звісно ж, у травні 1923 року «Червоний шлях» поінформу-

вав своїх читачів про вбивство в Лозанні (Швейцарія) радянського повноважного представника Вацлава Воровського. Його вбив колишній білогвардійський офіцер Моріс Конрад, і одразу ж здався стражам порядку. Потім присяжні виправдали його. Фактично суд над Конрадом виглядав, як суд

над радянськими керівниками. На слуханнях ішлося про терор, вчинений більшовиками проти народу. Радянський уряд відреагував на виправдання Конраді тим, що розірвав зі Швейцарією дипломатичні стосунки. А поки Конрад тримав відповідь у суді, радянські газети повідомляли, що «наш народ клеймит позором наймитов буржуазии, убивающих пролетарских представителей». Якщо вірити «Червоному шляху» за 2 червня 1923 року, у Володимирівці теж відбулися збори, на яких ішлося про вбивство Воровського і учасники яких засудили «наймитів буржуазії».

Того ж місяця «Червоний шлях» надрукував такий заклик: усі, хто має прислугу, має повідомити про це владні органи і потурбуватися про її соціального страхування.

Цікаву замітку опублікував «ЧШ» у випуску за 20 липня 1923 року. Ішлося про те, що працівники апарату Грузької сільради використовували на цигарки та різну обгортку газету «Экономическая жизнь».

А в наступному випуску «ЧШ» ідеться про поділ землі у Грузькому. Зазначається, що незаможники одержали кращі

ділянки, хоч куркулі і чинили цьому перепони.

На початку серпня того ж року «Червоний шлях» поінформував читачів, що у Грузькому відбулося зібрання жінок, на якому вирішено, по-перше, проводити такі збори і надалі, по-друге ж, збирати пожертви на державні та суспільні потреби. Також повідомляється, що після зборів показано виставу, поставлену силами місцевого сільбуду (сільбуд – культурно-освітня установа в УРСР у 1920-х роках).

Ще в одному з серпневих номерів «ЧШ» розповідається про роботу в Грузькому дитячих ясел. Зазначається, що 30 дітей в яслах – це замало для

Грузького. Також підкреслюється, що персонал закладу – гарний, що «среди него ведется работа в революционном духе, тяга в церковь исчезла».

А на початку жовтня 1923-го «ЧШ» надрукував про Грузьке злу замітку «От гнилого прошлого к новому быту». Ішлося про так звані досвітки: «В некоторых хатах собирается молодежь, девушки 15 – 16 лет и парубки 16 – 17 лет». Ці хати охарактеризовано як «притоны разврата», «очаги проституции». Повідомлялося, що господарі тих помешкань брали з учасників посиденьок борошно, картоплю, гас.

1 листопада газета в черговий раз поінформувала читачів, яка це потрібна справа – експорт зерна Німеччині (взаємін радянська держава отримувала сільгоспмашини).

Наголошувалося, що хліб призначається німецькому пролетаріату. Висловлювалося сподівання: «Недалек уже час, когда рабоче-крестьянская власть будет и в Германии».

16 листопада газета розповіла про те, як в Обознівці відзначали Жовтневе свято. Повідомляється, що відбулися збори, на яких представник окркомун партії розповів про міжнародне становище, що під кінець ухвалено таку резолюцію: за першим покликом німецького пролетаріату піти йому назустріч, що того ж дня обознівці пожертвували МО-ПРУ (Міжнародній організації допомоги борцям революції) 157 пудів зерна.

У випуску за 9 грудня 1923 року багато написано з приводу 5-річчя Всеросійського з'їзду робітниць і селянок. В одній із статей на цю тему акцентується: «Работница-крестьянка и жена рабочего отодвинута от общественной работы с введением нэпа. Но ее пролетарское сознание дало ей возможность разозраться во всех сложных вопросах текущих событий. Постепенно ликвидируется бессознательность в ее рядах».

У випуску «ЧШ» за 10 грудня 1923 року знову згадується Володимирівка. Привід: прилюдне вінчання вчителя Коптева. «Біля церкви зібралось багато людей, яких цікавило, чи тов. Коптев як вчитель дійсно дозволить собі релігійний шлюб» – написано в замітці. Там же повідомляється, що Коптев, такий-сякий, прибувши з молодою дружиною додому, ще й самогон пив.

А в номері за 22 грудня газета повідомила про вилучення володимирівським активістом у Коптева сулії із самогоном. «Самогон віддано в сільраду», – запевняється в замітці.

Віктор КРУПСЬКИЙ

Варто знати

Як отримати земельну ділянку

Питання отримання земельної ділянки у приватну власність сьогодні є доволі актуальним. Багато людей виявляє бажання мати свою ділянку, а то й зайнятися справжнім фермерством. Тож розглянемо, як можна досягти своєї мети.

Найперше, що потрібно усвідомити, – згідно зі статтею 121 Земельного кодексу України КОЖЕН громадянин України має право на БЕЗ-ОПЛАТНЕ отримання земельної ділянки із земель державної та комунальної власності у зазначених в цій статті розмірах.

ЩО НЕОБХІДНО зробити для отримання омріяних гектарів? Ось п'ять кроків для безоплатного отримання земельної ділянки у власність:

1. Звернутись до органу, уповноваженого розпоряджатися земельними ділянками, із заявою про надання дозволу на розробку проекту землеустрою земельної ділянки. При цьому до заяви додати роздруковану з кадастрової карти із зазначенням бажаного місця вашої майбутньої земельної ділянки та копію свого паспорта.

2. Отримавши дозвіл, звернутись до землевпорядної організації для розроблення проекту землеустрою земельної ділянки.

3. Звернутись до територіального органу Держгеокадастру України із заявою про державну реєстрацію земельної ділянки. Протягом 14 днів отримати витяг із Державного земельного кадастру із зазначенням кадастрового номера земельної ділянки.

4. Звернутись із заявою до органу, уповноваженого здійснювати розпорядження земельними ділянками, про затвердження проекту землеустрою та отримати рішення про безоплатне отримання земельної ділянки.

5. Звернутись із заявою до територіального органу реєстраційної служби про державну реєстрацію права власності на земельну ділянку. В результаті – у 14-денний термін ви маєте отримати два документи, що підтверджуватимуть ваше право власності на земельну ділянку: а) свідоцтво про право власності на земельну ділянку; б) витяг із Державного реєстру прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Варто не забувати, що кожне окреме звернення з приводу отримання земельної ділянки є індивідуальним і може потребувати консультації фахівця.

Андрій КЛЕВЕТЕНКО,
адвокат
Тел. 095 369 52 28

Виховання красою на практиці

Хоч на вулиці й осінь, у фойє катеринівського корпусу ліцею панують весняні настрої. Створює їх незвичний як для навчального закладу інтер'єр – розписані пастельними кольорами і відтінками стіни, дивани вдало підібраного забарвлення, великий led-телевізор. Якщо взяти до

уваги, що й фасад приміщення не зустрічає своїх маленьких відвідувачів ноніманітною суворістю, можна говорити про втілення в життя одного з постулатів вчення великого педагога Василя Сухомлинського про виховання дітей красою. До слова, на таку ж зміну іміджу сучасної

української школи націлює й новий закон про освіту.

Цікаво, що ініціатором і спонсором перетворення катеринівського приміщення є людина-технар, виробничник – генеральний директор ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» Володимир Кухта. Але для тих, хто знає Володимира Валентиновича тривалий час, нічого дивного в цьому факті немає – хіба вперше він пропонує щось нове, незвичне? Такі «дрібниці» як фасад чи інтер'єр його теж цікавлять.

– Сьогодні їдемо вибирати лінолеум для фойє, – поділилася приємною новиною при зустрічі директор ліцею «Нова школа» Ольга Буряк, – Володимир Валентинович пообіцяв оплатити.

За кілька днів фойє катеринівського корпусу ліцею стане ще кращим.

Валерій М'ЯТОВИЧ

Уточнення

У попередньому випуску «Нашої громади» в розповіді про водія Володимирівської лікарської амбулаторії Василя Дмитровича Гордуза було допущено помилку. Автор приносить йому своє вибачення та бажає міцного здоров'я й успіхів у праці.

Не від одного жителя Катеринівки доводилося чути про те, що у вісімдесяті роки процвітав збудований неподалік (на території Грузьківської сільради) завод м'ясо-кісткового борошна, який воно поширювало при переробці трупів тварин та інших органічних відходів на корм для птиці і худоби.

Зацікавившись долею, як тут його називають, «кісткового» заводу, автор цих рядків поспілкувався з людьми, які трудилися на ньому в часи як процвітання, так і початку занепаду.

Використовували паровоз

Наприклад, Любов Самусенко працювала там упродовж 19 років – з початку 1980-х до початку 2000-х.

– Я була апаратницею, – згадала вона. – Відповідала за казани, в яких варилося борошно. Якщо тиск перевищував норму, бігла в котельню, казала хлопцям, щоб зменшили...

За словами Любові Семенівни, у радянську епоху на заводі за котельню слугував паровоз, спеціально доставлений туди, солярку використовували як пальне. Від паровоза пара подавалася по трубах до казанів, наповнених сировиною – трупами тварин, птиці тощо (це добро заводу давали колгоспи, які мали великі тваринницькі комплекси).

– У кожен казан входило три – чотири тонни сировини, – пояснила жінка. – А завантажувалися вони через другий поверх заводу, подавалися нагору кранбалкою. Якщо туша не влязла в котел цілком, її рубали.

При доброму тиску ми варили борошно за три – чотири години. З казанів воно потрапляло на транспортер, фасувалося в мішки. Майже весь виробничий

процес був механізований. А що сморід страшний стояв, то ми до нього звикли. І дивитися щодня на стерво – зовсім не страшно.

– Заробляли ми непогано, – запевнила Любов Самусенко. – Чоловік, який на тракторі в руднику працював, того, що я мала, не отримував. Наш колектив старався, намагався якісне борошно зварити. Правда, деякі наші хлопці любили випити. Та я їм спуску не давала! Була передовичкою, отримувала грамоти, медаль маю, на районній дошці пошани мій портрет висів. Я пишлася, що працюю на такому заводі. Бувало, йду до матері в Грузьке, із заводу смердить на всю округу, а мене гордість роз-

на для своїх курчат чи каченят, то набирив його у відро і ніс додому, – сказав Олександр Васильович.

Розповів Суржик і про те, як улітку 1986 року завод отримав

триком у 1997-му, коли вийшов на пенсію, після 35 років роботи на руднику, – так почав розповідь Віліамін Павлович. – Тоді на заводі саме проводилося переобладнання. Паровоз відправили на брухт, а казани, призначені для варіння борошна, обладнували електроспіралями. Я, електрик, саме цим і займався. Та коли ми зварили з використанням електрики перших три тонни борошна, виявилось, що попиту на нього немає. Та й із сировиною були проблеми – тваринництво в країні уже занепадало. Зарплату нам давали нерегулярно. Але кому треба було кісткове борошно для курчат чи каченят, то брав його на робо-

електрикою. Та всі заходи, до яких вдавався Івахнюк, не допомагали, наш завод помирав.

Розповів Віліамін Ткаченко і про те, як кіровоградські заклади громадського харчування звозили на завод ковбаси та сири, терміни придатності яких вийшли.

– Ми відбирали ковбаси, які не виглядали зіпсутими, і несли додому – собак годувати, – згадав Віліамін Павлович.

Хочуть перепрофілювати

У липні нинішнього року в облдержадміністрації відбулася нарада, на якій ішлося про долю Кіровоградської філії держпідприємства «Укрветсанзавод»

Процвітав і «пахнув»

пирас, що належу до робітничого класу!

Як «добряка» Любов Самусенко охарактеризувала тодішнього директора заводу Івахнюка. А її дочка Людмила розповіла, що в дитинстві разом з іншими школярами на канікулах підробляла на «кістковому», за це підприємство возило їх до моря.

Казали, що худоба – заражена радіацією

Олександр Суржик працював на цьому заводі водієм років з п'ять, це було у вісімдесяті.

– Я возив трупи тварин з Новоукраїнського та Добровеличківського районів, їх за мною закріпили, – розповів він. – Тоді через день доводилося їздити за трупами. Колгоспи тримали багато худоби, птиці, багато її й дохло. Вантажили усе це на машину з допомогою лебідки, потім наші дівчата мили кузов, дезінфікували. Платили нам добре. Я отримував 300 – 400 карбованців на місяць. Чому недовго працював там? Бо в руднику давали квартири, я туди й перейшов.

За словами Олександра Суржика, неприємні запахи його не дуже бентежили.

– А інспектори ДАІ, коли заглядали в кузов мого «газона» і виявляли там дохлих корів, відпускали відразу ж, – пригадав чоловік.

Також він зауважив, що в ті часи продукція заводу облікувалася не дуже суворо.

– Як треба було кому борош-

на переробку велику кількість забитої худоби – нібито з Чорнобильської зони.

– Туші прибули залізницею до гілки в селищі Новому, – пам'ятає чоловік. – Ми звідти доставляли їх машинами на завод. Бачили б ви ті туші – заморожені, у відмінному стані! То була не дохла худоба, а забита. Казали, що вона заражена радіацією. Не знаю, чи правда це. А один з водіїв продав того м'яса людям.

Ковбаси «другої свіжості» несли додому

Віліаміну Ткаченку випало трудитися на заводі м'ясо-кісткового борошна, коли той почав занепадати.

– Влаштувався я там елек-

ті. Аби підприємство заробило грошей, Івахнюк, наш директор, відряджав кількох працівників, в тому числі мене, на такий же завод на Херсонщині, ми там переобладнували казани таким чином, щоб вони нагрівалися

(так тепер називається завод м'ясо-кісткового борошна, про який ішлося вище). На зібранні констатовалося, що філія бездіє близько року, що на ній накопичилося 2,5 тонни відходів. Висловлено пропозицію побудувати на території заводу гідрозольовані лагуни для перетворення відходів на органічне добриво. Тобто ішлося про перепрофілювання підприємства. «Обласна влада клопотатиме перед урядом про виділення на це коштів з держбюджету», – зазначила прес-служба ОДА в інформації про цю нараду.

Незадовго до тієї наради рибалки виявили несанкціонований скотомогильник на околиці Кропивницького, в Арнаутовому. Про це тоді написало багато ЗМІ. Швидше за все, це повідомлення і спонукало чиновників згадати про зупинений ветсанзавод на території Грузьківської сільради. Адже скотомогильників, які є на Кіровоградщині, – недостатньо для захоронення тваринних останків (місцеві м'ясокомбінати здають їх на утилізацію підприємствам в інших областях).

Днями автор цих рядків побував біля захоронення ветсанзаводу, який знаходиться між Катеринівкою і Грузьким. Хотів постукати у браму, щоб довідатися, чи є на території хто живий. Виявилось, є: звідти вибігла тічка собак – агресивних і, здається, дуже голодних. Залишатися там було небезпечно...

Віктор КРУПСЬКИЙ

Про це писала «Зоря комунізму»

У грудні 1975 року в одному з грузьківських домоволодінь виникла пожежа. Проходячи повз той будинок, місцеві старшокласники Сергій та Володимир Горлови помітили, що з його вікон валує дим, і кинулися на допомогу господарям. Хлопці виносили майно з будинку, не звертаючи увагу на

те, що вже почав тліти одяг на них самих. І вони таки врятували багато того добра.

Про вчинок Горлових розповіла районка за 18 грудня того ж року. Автор замітки – О. Арбузов, вчитель фізвиховання Грузьківської середньої школи.

Ура! Канікули!

Так називається фільм, герой якого, шестикласник Павлик, разом з родиною вирушає на гірськолижний курорт, де з ним стаються неймовірні пригоди. Але одна річ – вигадана історія, а інша – реальне життя. Однак і в ньому можуть траплятися події, які приносять насолоду, інколи – в прямому значенні слова.

Наприклад, минулого понеділка, в перший день осінніх канікул 22 школярі володимирівського корпусу ліцею відвідали в Кропивницькому магазин-май-

стерню «Веселі карамелі». Вони на власні очі бачили, як народжуються карамельні шедеври, потім самі їх виготовляли. Було цікаво, веселе, а найголовніше – солодко, бо кожен отримав свою карамельку.

Супроводжували школярів художній керівник Володимирівського сільського будинку культури Світлана Ніколаєнко та педагог-організатор Олена Тринчук, а організував поїздку Центр культури та дозвілля Катеринівської сільської ради.

Весела осінь в Олексіївці

Попри осіннє похолодання, в Олексіївському дитсадку ніхто не відминив розваги на свіжому повітрі. Щодня його вихованці наповнюють веселими голосами майданчик, де можна і з гірки з'їхати, і в казкових героїв погратися. Настрою додає ще й сонечко, яке інколи визирає із-за хмар.

«Мене завжди оточували діти й квіти»

Коли виходжу сюди із сапою, чи просто щоб помилуватися квітами, про все забуваю.

Насіння для клумби вона спочатку купувала, тепер має своє. Зайвим ділитися із односельцями, а вони – з нею. Оскільки запитувати в неї поради, як готувати інші квіти до зими пізно, цікавлюся лише хризантемами.

– Нічого складного в підготовці кущової хризантеми до зими немає, – каже. – Перед на-

– Знаючи про моє захоплення, син подарував ось цей чудовий вазон, – хвалиться жінка й бере до рук вазон, в якому вже розцвів антуріум – рідкісна рослина.

Потім переглядаємо сімейні світлинки. Майже на всіх – Наталія Петрівна з учнями.

– А мене завжди оточували діти й квіти, – пояснює.

Одну з цих світлин я перезнімаю для газети. До слова, дехто з дорослих катеринівців може відшукати на ній і себе.

станням морозів треба зрізати стебла, залишивши «пеньки» по 15–20 см заввишки, і добре підгорнути землю. А якщо відомо, що зима буде з міцними морозами, то не завадить і накрити зрізані кущі сухим листям. Весною, коли настає стабільне потепління, кущі треба відкрити, оглянути, чи не завелися там шкідники, й підживити. З органічних добрив найбільш придатним є розчин з курячого посліду, а якщо його немає, то необхідні добрива можна придбати в спеціалізованих магазинах.

Кущову хризантему, каже Наталія Петрівна, краще висаджувати весною, але можна й восени. Розмножують її двома

способами: діленням куща та живцюванням. Квітка любить тепло, тому її треба висаджувати тільки на осонні. Поливати регулярно, але ґрунт не перезволожувати.

У квартирі Наталії Петрівні теж багато різних квітів.

Валерій МЯТОВИЧ

На знімку з особистого альбому Н. Сіраченко – Наталія Петрівна (на задньому плані ліворуч) та вихователька класу Людмила Василівна Кушнір зі своїми учнями.

Щоденний прогноз за місячним календарем

2 листопада – не варто поспішати, метушитись, починати щось нове. Гарний день для поїздки і подорожей, переїздів, торговельних і судових справ, сну й відпочинку. Не рекомендується пити багато рідини і їсти грубу їжу.

3 листопада – можуть розбурхатися амбіції, виникнути

суперечки, що мають всі шанси перейти у з'ясування стосунків. Будьте обережні, не допускайте зарозумілості зі свого боку, можете від цього багато втратити.

4 листопада – особливо вразлива лімфатична система. Уникайте протягів, вогкості і холодної води. Є ризик респіраторних захворювань.

5 листопада – час купувати землю, нерухомість, щось ре-

монтувати і садити. Великі фізичні навантаження не рекомендуються. Добре робити вправи для очей. Більше вживайте овочів, фруктів, горіхів і зелені.

6 листопада – ні про що погане не думайте: ніяких сумнівів, неспокою, мук. Розпочати справи не залишайте на потім, їх слід завершити. Можуть нагадати про себе старі хвороби.

7 листопада – треба завер-

шувати справи і віддавати борги. Не слід проявляти агресію. Потрібно розглядати всі негативні ситуації й образи як життєві уроки. Остерігайтеся опіків.

8 листопада – сприятливий час, щоб розпочати здоровий спосіб життя. Переїдання в подальшому може негативно позначитися на здоров'ї. Вдалий час для пошуку джерел фінансування.

Ваше здоров'я

Кому не можна часник

Часник здавна вважається корисною рослиною, проте їсти його рекомендується не всім. Наприклад, часник не слід вживати тим, хто має проблеми з печінкою чи нирками. Рослина містить в собі токсичні елементи, і їх кількість велика. Через часник можуть загостритися хвороби у цих органах.

Часнику слід уникати тим, у кого є проблеми з випорожненням. Він категорично протипоказаний при діарейі, бо подразнює кишечник і може спровокувати

його запалення. Також часник не рекомендують їсти тим, хто має проблеми з тиском і зором.

Медики радять утриматися від часнику пацієнтам, які готуються до операції. Через хімічні елементи кров розріджується, що може негативно позначитися на ході операції. Вагітним жінкам і тим, які годують дітей груддю, теж забороняють їсти часник. Він може вплинути на розвиток ембріона і викликати алергічну реакцію в дитини.

Гостру їжу краще не їсти людям з аритмією, жовчнокам'яною хворобою та при геморої.

А ще дослідження показали: часник корисно їсти при онколо-

гічних захворюваннях. Він зміцнює організм, але, на жаль, в боротьбі з раковими клітинами безсилий.

Настій чайного гриба оздоровлює шлунково-кишковий тракт

Корисні властивості настою чайного гриба виявляються в нормалізації метаболізму в клітинах, лікуванні різних порушень в роботі органів і систем організму. Настій має оздоровчий вплив на шлунково-кишковий тракт при запорах, гастроентеритах, диспепсії, дизентерії.

Величезна користь настою чайного гриба – при ангіні, туберкульозі, стоматиті, адже він має антибактеріальні властивості. Цей напій можна застосовувати, щоб позбутися отиту, карієсу. Також він допомагає

нормалізувати самопочуття гіпертоніків, звільнити шлунок при переїданні. До речі, цю властивість продукту можуть з успіхом використовувати охочі скинути зайву вагу.

! Але вживати цей настій слід обережно. Не можна випивати протягом дня більше трьох склянок настою. Не рекомендується його пити діабетикам (через цукор). Не слід пити настій, який перекиє (з різким кислим смаком).

Тотце то вода

Куряча печінка в духовці

На 100 г курячої печінки: 50 мл молока, 1 яєчний білок, сіль і мелений чорний перець – за смаком.

Перебити блендером печінку, залити молоком. Додати сіль і перець. Яєчний білок збити і додати в печінку, розмішати до однорідної маси. Викласти у горщики. Готувати в духовці протягом 30 хв. при 160°C. Можна використовувати не тільки курячу печінку. Зверху полити сметаною.

Сало у розсолі

На 500 г свіжого сала з м'ясним прошарком: 5 ст. л. солі, 7 горошин перцю, 2 головки часнику, 4 лаврових листки, 1 ч. л. насіння кропу, 3 ст. л. меленої паприки, 1 цибулина.

Сало промити і очистити від верхнього шару жиру. Розрізати на частини, кожна – з долоню. Очищений і дрібно нарізаний часник розмі'яти з невеликою кількістю солі. В 1 л киплячої води додати сіль, лавровий лист, горошини перцю і насіння кропу. Дати розсолу декілька хвилин покипіти на повільному вогні, після чого додати розтертий часник. Відразу ж зняти з вогню і охолодити при кімнатній температурі. В чисту каструлю викласти шматки сала і залити розсолом. Тримати в холодильнику під кришкою три доби. Коли

сало засолиться, дістати його з розсолу, промокнути чистою серветкою. Просипати з усіх боків сухою паприкою. Зберігати сало у морозилці, загорнутим у фольгу.

Пиріг з м'ясом «Кубете»

1 упаковка листкового бездріжджового тіста, 300 г м'яса (краще свинина), 3–4 картоплини, 1 цибулина (можна додати зелене перо), 50 г вершкового масла, 1 яйце, сіль, перець – за смаком.

Картоплю і м'ясо порізати дрібними кубиками. М'ясо краще брати з жирними прошарками, щоб начинка була соковитішою. Цибулю дрібно порізати. Усе з'єднати, посолити, поперчити. Розкати лист тіста розміром з деко, на якому пектиметься пиріг. Розкласти начинку, залишаючи краї у 3–4 см. На начинку розкласти порізане невеликими кубиками вершкове масло. Накрити начинку другим листом тіста, защепити краї пирога, трохи змочуючи їх водою. У центрі зробити невеликий отвір, діаметром 1,5–2 см. В отвір вилити 50 мл води. Зверху пиріг змастити збитим яйцем. Випікати в розігрітій до 170–180°C духовці 40 хв. Пиріг смачний як гарячий, так і охолоджений.